

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 463-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ähes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson

Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus

Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 30

Tallinn, 27. juulil 1937

III aastakäik

SISU:

CONTENTS:

	Lk.		Page
PÕLLUMAJANDUS		AGRICULTURE	
Aasta- ja supivõllutõõliste palgad	514	Wages of Permanent and Seasonal Agric. Work.	514
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS		INDUSTRY AND TRADE	
Lühiaundiseid	516	Sundry Information	516
LAEVANDUS		SHIPPING	
Prahiturg	517	Freight Market	517
HINNAD		PRICES	
Sisse- ja väljaveohindade kujunemine	518	Import and Export Prices	518
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	520	Prices and Quotations	520
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD		AGRICULTURAL MARKETS	
Võiturg	521	Butter Market	521
Põllumajanduslik väljavedu	522	Exports of Agricultural Products	522
Peekoniturg	522	Bacon Market	522
Tapaloomade ja lihaturg	522	Cattle and Meat Market	522
Kanamunaturg	523	Egg Market	523
Piimaturg	524	Milk Market	524
Teraviljaturg	524	Grain Market	524
Aedviljaturg	525	Vegetable Market	525
Kalaturg	526	Fish Market	526
VALISMINISTERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED		FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Või ja munade väljavedu Leedust k.a. I poolaastal	527	Lithuanian Butter and Egg Imports for Current Half Year	527
Riigi sissetulekud Leedus lina kontrollist	528	State Revenue from Flax Control in Lithuania	528
Mitmesuguste kaupade turustamine Austraalias	528	Marketing of Miscell. Merchandise in Australia	528
Prantsuse kontingendid eesti saadustele	528	French Quotas for Estonian Products	528

PÖLLUMAJANDUS

AASTA- JA SUVIPÖLLUTÖÖLISTE PALGAD.

WAGES OF PERMANENT AND SEASONAL AGRICULT. WORKERS.

Pöllumajanduse tööstuste palgad näitasid k. a. tõusu. Palkade tõus põllumajanduses algas juba 1934. a., peale kriisiaegset süvikut, mis langes 1933. a.-le. Pöllumajanduse tööstuste palgade muutused on tihedas seoses põllumajanduse saamisvõimalustega. Jälgides põllumajanduse palgu ja saamisvõimalusi pikema rea aastate jooksul võib märkida järgmist: aastail, mil põllumajanduse saamine oli raske, näitavad palgad tõusu ja vastupidiselt. Tänavu kevadel tunti põllumajanduse palgamise ajal aasta- ja suvetööstuste järele suuremat puudust kui varem aastail, viimasel aastakümnel. Kokkuvõttest aasta- ja suvetööstuste palganormidest näeme, et nende palgad on kõrgemad kui varem viimasel aastakümnel.

Pöllumajanduse palgatase tõusis kõrgeimale viimasel aastakümnel 1929. a. Sealt peale, koos kriisi süvenemisega hakkasid palgad langema ja olid madalaimad kriisisügavpunktil 1933. a. Võttes 1933. a. makstud madalaid palgu 100-ks, suurenesid aasta- ja suvetööstuste palgad keskmiselt k. a. 135-le, s. t. — tõusid üle 85%. Aasta- ja suvetööstuste palgad ei näita tõusu ainult palkade madalaseisuga võrreldes, vaid ka võrreldes 1929. a. kõrgeisuga, võib märkida väikest tõusu, olgugi mitte kõigi tööstusliikide juures.

Aastatööstustele makstakse riigikeskmiselt k. a. peremehe ülalpidamiseks meestele 27,20 kr. ja naistele 19,50 kr. kuus. Meesaastatööstuste palganorm vastab seega täpselt 1929. a. palkade kõrgeisuaegsele normile, mil aastatööstustele meestele maksti ka 27,20 kr. kuus. M. a. said meesaastatööstused 22,10 kr. kuus, seega ületab k. a. ne meesaastatööstuste kuupalganorm eelmise aasta 23,1% ja viimase 10 a. keskmise palganormi — 21,20 kr. kuus — 28,8%. Need meesaastatööstused, kes tänavu kauplesid puht-rahapalgale, said riigikeskmiselt 28,40 kr. ja segapalgalistel — 25,70 kr. kuus.

Maade järgi on meesaastatööstuste palk kõrgeim Valgamaal — 32,50 kr. ja madalaim Petserimaal — 19,70 kr. kuus. Palgatõus eelmise aastaga võrreldes oli suurim Läänemaal, kus meesaastatööstuste palk tõusis

eelmise aasta 18,70 kr-ilt kuus 25,00 kr-le, s. o. 33,7%. Meesaastatööstuste palk osutus riigikeskmiselt sarnlevaks 1929. a. kõrgeisuga, kuid maade järgi osutusid palgamuutused erinevaks ja ületasid nimelt 1929. a. taseme Järva-, Harju-, Saare-, Pärnu-, Viljandi-, Valga-, Võru- ja Petserimaal ning jäid alla Viru-, Lääne- ja Tartumaa.

Naisaastatööstuste palk tõusis eelmise aastaga võrreldes 21,9%, 1929. a. kõrgeisuga võrreldes 2,1% ja viimase 10 a. keskmisega võrreldes 30%. Raha- ja segapalgalistel naisaastatööstuste palganormides ei olnud märkimisväärset erinevusi, küll erinesid aga naisaastatööstuste palgad erimais.

Kõrgeimale tõusis naisaastatööstuste kuupalganorm samuti nagu meestelgi Valgamaal, kus naisaastatööstused saavad 24,30 kr. kuus. Võrreldes e. a. on naistööstuste palgatõus suurim Viru- ja Järvamaal. Virumaa said naisaastatööstused 1936. a. 13,20 kr. ja k. a. 17,80 kr., seega tõusis nende palk 34,8%. Järvamaal tõusis naisaastatööstuste palk eelmise aasta 17,20 kr-ilt 22,70 kr-le, s. o. 32,0%.

Suvelööstustele makstakse kõrgemaid kuupalgu, kui aastatööstustele, kuna suvel on keskmine tööpäeva kestus tunduvalt pikem kui aastakeskmiselt. Teiseks on ka suvel põllumajanduse järele suurem tarve ja kolmandaks on nii suve- kui hooajatuuline õigustatud saada kõrgemat palga ka seepärast, et tal on töötamisriisiko talvisel vaheajal, kuna aastatööstustel ei ole seda. Suvelööstustele meestele makstakse käesoleval suvel riigikeskmiselt 38,10 kr. kuus eelm. aasta 30,90 kr. vastu, seega näitas nende palk tõusu 23,3% võrreldes eelmise aastaga. Meessuvelööstuste palk ei tõusnud mitte ainult võrreldes eelmise aastaga, vaid ka viimase 10 a. keskmisega ja 1929. a. kõrgeisuga. Viimase 10 a. keskmiselt said meessuvelööstused 29,00 kr. kuus, seega on nende palk tõusnud 31,4% ja 1929. a. — 36,80 kr. kuus, seega k. a. tõus 3,5%. Rahapalgaga meessuvelööstused saavad riigikeskmiselt 38,70 kr. ja segapalgaga 37,20 kr. kuus. Rahapalgalistel

meessuvelöliste keskmine kuupalk oli seega pisut kõrgem segapalgaliste omast.

Maade järgi võib märkida meessuvelölistel kõrgemaid palku Harju-, Viljandi- ja Pärnumaal. Harjumaal maksti meessuvelölistele kuus 41,40 kr., Viljandi- 41,30 kr. ja Pärnumaal 40,70 kr. kuus, kuna madalaim oli meessuvelöliste kuupalganorm Petseri- ja Saaremaal. Petserimaal maksti meessuvelölistele 30,10 kr. ja Saaremaal 32,00 kr. kuus. Meessuvelöliste palgad näitasid eelmise aastaga võrreldes suurimat tõusu Harjumaal 35,7% ja väiksem oli tõus Valga- ja Viljandimaal, kuna seal olid juba eelmisel aastal meessuvelöliste palgad kõrgemad kui mujal. Valgamaal tõusis meessuvelöliste palk 13,8% ja Viljandimaal 14,1%.

Naissuvelöliste palk näitas samuti tõusu nagu meessuvelöliste omagi. Riigikeskmiselt makstakse naissuvelölistele 27,10 kr. kuus eelmise aasta 22,30 kr. vastu, s. o. 21,5% rohkem.

Naissuvelöliste palk näitas tõusu ka võrreldes viimase 10 a. keskmisega. Viimase 10 a. keskmiselt maksti naissuvelölistele 31,40 kr., sellega võrreldes on ka käesoleva suvised palgad 26,6% kõrgemad. Naissuvelöliste palk ületab ka pisut 1929. a. kõrgseisu, kuna naissuvelölistele maksti 27,00 kr. kuus. Raha- ja segapalgaliste naissuvelöliste palganormid olid võrdlemisi ühtlased. Riigikeskmiselt maksti rahapalgalistele naissuvelölistele 27,50 kr. kuus ja segapalgaga naissuvelölistele 26,80 kr. kuus.

Maade järgi tõusis naissuvelöliste palk kõrgeimale Viljandimaal — 30,20 kr. kuus ja oli madalaim Petserimaal 22,20 kr. kuus. Palga tõus eelmise aastaga võrreldes oli suurim Harjumaal 39,0% ja väiksem Petserimaal 11,6%.

Karjased kuuluvad suures enamuses suvelöliste liiki, seepärast vaatame ka nende palku suvelöliste palkadena. Karjaste palk tõusis pisut vähem kui teistel töölislilidel. Nende palk jäi ka pisut alla 1929. a. kõrgseisust. K. a. makstakse karjaseile 19,80 kr. kuus riigikeskmiselt eelmise aasta 16,70 kr. ja 1929. a. 21,30 kr. vastu. Võrreldes eelmise aastaga tõusis karjaste palk 18,6%. Kõrgeim on tänavu karjaste palk Tartu- ja Valgamaal. Tartumaal makstakse

karjaseile 22,50 kr. ja Valgamaal 22,40 kr. kuus. Madalaim on karjaste palk Saaremaal, kus neile makstakse 14,00 kr. kuus. Karjaste palk võrreldes eelmise aastaga näitas tänavu suurimat tõusu Virumaal 33,6%, kuid võrdlemisi suur oli tõus ka Saare- ja Võrumaal. Saaremaal tõusis karjaste palk 28,4% ja Võrumaal 27,2%. Väiksem oli karjaste palga tõus Läänemaal 4,2%.

Põllutööliliste palgad kr. kuus (peremehe ülalpidamisel).

Wages of Agricultural Workers in Kronas per Months (Incl.: Board)

	Aastatöölised Permanent of Labour				Suvelöölised Seasonal Workers					
	Mehed Males		Naised Females		Mehed Males		Naised Females		Karjased Shepherds	
	1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928
Viru	24,20	20,00	17,80	13,20	33,60	27,00	22,40	18,80	15,50	11,60
Järva	23,70	23,30	22,70	17,20	39,90	31,50	28,60	23,40	16,70	14,60
Harju	29,10	22,90	18,70	14,80	41,40	30,50	28,60	20,50	15,60	14,10
Lääne	25,00	18,70	17,60	13,80	36,80	29,50	26,30	22,90	14,80	14,20
Saare	23,30	19,90	17,60	13,60	32,00	27,00	23,70	20,80	14,00	10,90
Pärnu	28,90	24,80	22,50	18,00	40,60	34,30	29,00	25,50	18,70	17,80
Viljandi	29,60	25,40	22,40	20,10	41,30	36,20	30,20	26,10	21,50	19,00
Tartu	27,00	23,40	21,30	16,90	37,70	29,60	28,80	23,60	22,50	18,30
Valga	32,50	27,20	24,30	19,90	39,60	34,80	28,50	24,50	22,40	20,20
Võru	24,30	20,30	17,40	15,90	33,80	26,10	24,40	19,10	19,20	15,10
Petseri	19,70	15,40	—	13,80	30,10	26,50	22,20	19,90	14,60	12,30
Kesk- miselt Aver- age	27,20	22,10	19,50	16,00	38,10	30,90	27,10	22,30	19,80	16,70
1925		18,70		13,10		26,20		18,40		14,60
1924		16,70		11,80		22,70		16,60		13,80
1923		14,40		10,70		19,50		14,70		11,80
1922		16,00		11,80		21,90		16,50		13,20
1921		20,70		15,00		27,20		20,70		16,10
1920		25,50		19,00		33,60		25,00		19,60
1929		27,20		19,70		36,80		27,00		21,30
1928		26,00		17,80		36,30		26,70		21,40

Toodud palganormid on raha- ja segapalgaliste keskmised. Võrrelnud raha- ja segapalgaliste palganorme võib öelda, et rahapalganormid on suures enamuses mõnekümne sendi võrra kuu kohta suuremad kui segapalganormid. Nimetatud nähtus on peamiselt tingitud sellest, et naturaaliite osa segapalgas on hinnatud kohalike hindade järgi, millised on pisut madalamad turuhinnast.

Segapalgalistel esineb palgakoostises peale raha kõige sagedamini riidet ja vilja, kuid peamise palgaosa moodustab siiski raha. Segapalgaliste meesaastatööliliste palgakoos-

tises on rahas 83,2%, riides 10,6%, viljas 3,2% ja muus varustises 3,0%. Segapalgaliste naisaastatööliliste palgakoostises on raha 87,0%, riidet 5,9%, vilja 4,8% ja muud varustist 2,3%. Segapalgaliste meessuvelistööliste palgakoostises on raha 84,1%, riidet 4,1%, vilja 9,4% ja muu varustist 2,4%. Naisuvelistööliste palgakoostises on raha 79,7%, riidet 5,6%, vilja 12,8% ja muu varustist 1,9%. Võrreldes segapalgaliste palgakoostist eelmise aastaga selgub, et aasta-

tööliliste palgakoostis on jäänud enamvähem sarnlevaks, kuna suvelistööliste juures võib märkida palgakoostises raha osa suurenemist. Segapalgaliste meessuvelistööliste palgakoostises on tänava rahaosa suurenenud 5,1% ja naisuvelistöölistel 11,3%.

Süntoodud palganormid on mõeldavad kõik peremehe ülalpidamisel ühes prii korteri, kütte ja valgustusega. Tähendab, põlütöölised saavad peale priiülalpidamise ülal- toodud palku raha- kui ka segapalka.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusminister andis loa:

■ O.-ü. „Eesti Pliiatsitööstus“ asutamiseks ja põhikirja registreerimiseks. O.-ühingu põhikapitaliks on 20 000 kr. Eesmärgiks pliiaatsite, sulepeade, kontori ja koolitarvete ja muude esemete valmistamine puust ja metallist ja nende saadustega kauplemine. Asutajateks Ed. Raudsepp, P. Lepik, N. Hansen ja P. Keppi. O.-ü. asub Pärnus ja võttis üle Pärnus asuva pliiaatsivabriku „Valhira“, mis kuulub P. Lepik'ule.

■ Kaubanduse aktsiaseltsile „Tööstustarve“ tegevuse avamiseks. A.-s-i põhikapitaliks on 50 000 kr. Eesmärgiks tegutseda esindajana ja kaubelda sise- kui välismaal tööstustarvetega. Asutajaiks O. Kerson, E. Bremen ja K. Unt. A.-s-i asukohaks Tallinn.

■ A.-s-le „Eesti Kaupmeeste Majanduskeskus“ (E.K.M.) põhikirja registreerimiseks. A.-s-i põhikapitaliks on 150 000 kr. Eesmärgiks on: olla Eesti kaupmeeste majanduslikuks keskuseks kaupadega varustamisel ja kaupade edasimüümisel ning kauplemine igasuguste kaupadega. Asutajaiks A. Mändvere, E. H. Kolk, G. Vatsel jt. Aksiaseltsi asukohaks Tallinn.

■ Liinipidamise ja Transpordi osatühingule „Ühendus“ põhikirja registreerimiseks. O.-ü. põhikapitaliks on 50 000 kr. — Eesmärgiks: autobuse- ja laevadega ühenduste pidamine, inimeste ja kaupade vedu, speditsoon, tollitalitused, turism, sõidu- ja veoabinõude ehitamine ja parandus, nende osade ja tarvetega kauplemine. Asutajaiks H.

Adfeldt, M. Annus, H. Johannes, A. Mihkels ja Ed. Teern. O.-ü. asukohaks Kuressaar.

■ Aktsiaseltsile „Tormolen ja Ko.“, Tallinnas, põhikapitali suurendamiseks 60 000 kr- lile 100 000 kr-le.

■ Aktsiaselts „Eesti Kaubandus“, Tallinnas, kelle põhikapitaliks oli 50 000 kr, lõpetas oma tegevuse peakoosoleku otsuse põhjal 22.-st XII 1936. a. Aktsiaselts loodi 1924. a. tubakavabrikute vahelise müügi organisatsioonina.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

■ A.-s. Tallinna õli- ja värnitsavabrik „Ekstraktor'ile“, Tallinnas, Telliskivi 21 taimeõli raffineerimisosakonna sisseadmiseks. Osakonnas töötab 1 tööline. Jõuandjaks 110 hj. lokomobiil. Puhastatakse ja väärnastatakse igasuguseid taimeõliseid.

■ I. Frank'ile, Tallinnas, Vilmsi 15 trikkokudumistöökoda „Bertonia“ sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 15 töölist. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 10 hj. Valmistatakse mitmesuguseid silmkoetootmeid.

■ J. Loomann ja J. Tirmann'ile, Tallinnas, Hollandi 50 metallitööstuse ja auto service sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 30 töölist. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 10 hj. Tehakse laeva, auto, tekstiiltööstusmasinate jne. parandustöid.

■ J. Link'ile, Tallinnas, Ülase 14 mõõbitööstuse sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 10 töölist. Jõuandjaks elektrimoo-

torid kogujõuga 4,5 hj. Valmistatakse igasugust mööblit.

■ A. Huum'ile, Tallinnas, Paldiski mnt. 19 mehaanikatöökojas töötamiseks kuni 1-se VIII 1938. a. Ettevõttes leiab tööd 8 töölist. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 1,6 hj. Valmistatakse mitmesuguseid metalltooteid ja tehakse jõuankrite parandustöid.

■ N. Karus'ele, Tallinnas, Pärnu mnt 17 elektrotehnikatöökoja „Aglo” sisse seadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 20 töölist. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 3 hj. Valmistatakse raadioaparaate, nende osi, elektri-triikraudu, -pliite, -kuivenduskappe, -valgustusaparaate jms.

■ S. ja A. Austa'dele, Elvas, Kraavi 1 põllutööriistade ja metallitöökoja sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 15 töölist. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 9,5 hj. Valmistatakse ja parandatakse põllutöömehhanismid ja -riistu ning tehakse muid metallitöid.

■ K. Muddist'ile, Tallinnas, Uus 7 tisle-ritöökoja sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 11 töölist. Jõuandjaks 3 hj. elektrimootor. Valmistatakse mitmesugust mööblit.

■ M. Strasch'ile, Tallinnas, Tartu mnt 45 kübara- ja kudumistööstuse sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 20 töölist. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 8 hj. Valmistatakse kübaraid ja kootakse siid- ja villaseid riideid ning paelu.

■ Eesti Ühistegelisele Liidule, Tallinnas, Narva mnt 27 asuvas trükikojas töötamiseks kuni 1. VII 1938. a. Ettevõttes leiab tööd 30 töölist. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 14 hj. Valmistatakse igasuguseid trükiteid.

■ M. Goldberg'ile, Võrus, Jüri 2 naha-parkimisvabrikus sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 33 töölist. Jõuandjaks 18 hj. lokomobiil ja elektrimootorid kogujõuga 13 hj. Pargitakse igasugust nahka ja tehakse sadulsepatöid.

LAEVANDUS

PRAHITURG. — FREIGHT MARKET.

Laevade prahiturg juulis on endiselt kindel ja kõrge. Kuu algul oli viljavedudel ja osalt sütevedudel väikesi kõikumisi ja lõdvenemist, samuti kui Balti mere prahtides, kuid kuu teisel poolel tõusid nõudmised Argentiina vilja järele ja prahiturg kõvenes nii vilja- kui ka teistel vedudel. Metsamaterjalide veoturul kestab endiselt tugev tendents ning Valge merest makstakse juba 35/—37/6 üle miinimumi. Balti merest on prahid 20/—30/- üle miinimumi. Ajalepingu prahid on endiselt kõrged ja nõudmine kestab eriti 7000—8000 dw. tn. laevade järele.

Viimasel ajal maksti üksikutel vedudel järgmisi prahte:

Viljavedud:

San-Lorenzo/Antverp — Rotterdam 31/—33/— juuli/aug.
San-Lorenzo/p. p. Inglise 31/—32/— juuli/aug.
Must meri/Inglise, Antverp 17/6—18/— juuli/august.
L. Anstraaliala/Inglise 42/—43/— juuli/august.
Doonau/Inglise 21/—22/— juuli/august.

Sütevedud:

Brist. Kanal/Buenos Aires 13/6—14/— juuli/aug.
Brist. Kanal/Port Said 13/—13/6 juuli/august.

Danzig/Lissabon 12/3—13/— juuli/aug.
Danzig/Lissabon 17/6—18/— juuli/aug.
Inglise E. C./Balti meri 7/2—8/6 juuli.

Muud vedud:

Puuvillaseemned Aleksandria/Hull 16/—16/6 juuli.
Suukur Kuuba/Inglise 24/—25/— juuli.

Metsamaterjal:

1100 Std. DBB Saroka/Grangemouth 76/—aug.
750 Std. propse Riia/W. Hartlepool 53/— aug.
900 Std. propse Riia/Hull 55/— juuli.
970 Std. DBB Arhangel./Antwerpen 77/6 juuli.
600 Std. propse N.-Jõesuu/Grangemouth 54/— juuli.
1150 Std. DBB Arhangel/Liverpool 80/6 aug.
700 Std. DBB Mesane/Boston 90/— juuli.
412 Std. DBB Brahestad/Hull 65/— juuli.
390 Std. DBB Trangsund & Kotka/Sharpness 67/6 juuli.
450 Std. propse Björkö/Sunderland 56/6 juuli.
825 Std. DBB Kotka/Grimsby 52/6 juuli.
900 Std. DBB Kotka/Ostend 58/— juuli.
950 Std. pulpwood Yxpil/Calais 56/— juuli.

Lloyds List'i prahi indeksid
juunis 1937 (1923=100)

	Tõus	Langus
Euroopa vedud	130,6	+5,3
Põhja-Ameerika	105,9	-1,8
Lõuna-Ameerika	114,1	+1,8

	Tõus	Langus
I. India ja Aafrika	141,4	-0,8
Valkne Ookean ja Austraalia	105,4	-2,2

Üldindeks: 119,5 +0,4

1929. a. prahiindeks oli 86,8.

„Chamber of Shipping“ prahi indeksi juunis 1937 (1920=100) võrdus 33,95, mis on 5,8% väiksem kui mais 1937 ja 65% kõrgem kui juunis 1936. Euroopa indeksi võrreldes maiga 1937 on 7,7% madalam, kuid 76% kõrgem kui 1936. a.

Ajalepingu indeksi oli 41,9; mis on 1,8% madalam, kui mais 1937, kuid 155% kõrgem kui juunis 1936.

Toome võrdluseks üldindeksid veoprahtidele:

	1913=100	1920=100	1929=100
1934. a.	80,6	18,9	75,8
1935. a.	81,1	19,0	76,3
1936. a.	96,5	22,6	90,8

	1913=100	1920=100	1929=100
1937. a. jaan.	189,5	82,6	131,2
1937. a. märts	140,6	82,9	132,3
1937. a. mai	154,1	86,1	144,9
1937. a. juuni	145,1	83,9	136,5

Maaailma kaubalaevastik 1936/1937. a. Lloyds Register kokkuvõtete järele 30. VI 1937 ja 1936. a. maailma kaubalaevastik võrdus (br. reg. tn.).

	1937	1936
Inglise ja Iiri	17 513 941	17 285 459
Teised maad	48 742 088	47 778 184

Kokku: 66 286 024 65 063 643

Kaubalaevastik kasvas seega 1 222 381 br. tn. kuma eelmisel aastal see kasv oli vaid 177 671 br. tn.

Ehitusel oli 30. VI 1937. a. 2 832 860 br. tn., sellest 41,6% Inglises. Suurenemine võrreldes 30/III 430 809 br. tn. 1930. a. oli praegusest enam laevu ehitusel.

H I N N A D

SISSE- JA VÄLJAVEOHINDADE KUJUNEMINE.

IMPORT AND EXPORT PRICES.

Vaadeldes eesti väliskaubanduse arengut viimasel ajal võime nentida, et m. a. jooksul kui ka tänavu ei ole Eesti suutnud oma kaupade väljavedu suurendada sedavõrd, et sellest väliskaubandusbilanss võinuks muutuda aktiivseks. Ei saa öelda, et väljavedu osutuks tagasiminekut; just vastupidi — väljavedu on tõusnud, ent tõus sisseveo poole on olnud suurem ning muutnud bilansi meie passiivseks.

Väliskaubanduses ei ole aetud kaugeltki sellist poliitikat, et iga hinna eest võita välisturge. Väljavedu on püütud arendada ja tõsta eeskätt seks otstarbeks, et saada valuutat mitmesuguste toorainete, tootmisvahendite ja muude kaupade ostudeks välismaal, millised vajalikud kodumaise põllumajanduse kui ka tööstuse arendamiseks. Seepärast on Eesti kaugel igasugusest dumpingpoliitikast. Eestile on olnud tähtis saada oma kaupade eest võimalikult paremat hinda välismaal. Kahjuks ei ole aga see

püüe andnud tagajärgi ning välisturgudel on olnud sunnitud kohandama omi hindu võistlejate hindadele. Võib seega öelda, et selline hinnasurve ei lähtu mitte Eestist, vaid on olnud Eestile eeskätt pealesunnitud.

Kahtlemata on meie väliskaubandusbilansi sellist kujunemist mõjutanud omalt poolt sisse- ja väljaveokaupade hindade areng. Juba mõnd aega on märgata maailmaturul toorainete hindade tõusu, millele valmiskaupade hinnad ei ole veel senini jõudnud järele. Et meie sissevedu koosneb suurel määral toorainest ja tootmisvahendest, millised on valmistatud kallinenud toorainest (raud, teras, jms.), ning väljavedu aga poolvalmis- ja valmiskaupadest, — on arusaadav, miks meie sisse- ja väljaveokaupade hinnad ei ole tasakaalus.

Võtame vaatluse alla juuni 1936 ja juuni 1937 tähtsamate kaupade sisseveohinnad, millised on kujunenud järgmiselt:

	Juuni 1937 kr/kg	Juuni 1936 kr/kg	Hinnatõus (+) või langus (-) juunis 1937 juu- ni 1936 = 100
Heeringad	0,26	0,19	+36,8
Suhkur	0,14	0,12	+16,7
Sool	0,02	0,02	+12,6
Tubak	1,69	1,54	+ 9,7
Džuut	0,33	0,31	+ 6,5
Puuvill	1,46	1,25	+16,8
Vill	4,61	3,47	+32,9
Puuvillane riie	8,27	9,97	-17,1
Villane lõng	8,90	7,62	+16,8
Kunstiidlõng ja -niit	5,04	5,02	+ 0,4
Raud ja teras	0,20	0,13	+53,8
Kivisüsi ja koks tn	20,22	13,26	+52,5
Petrooleum	0,08	0,07	+14,3
Bensiin	0,11	0,09	+22,2
Väetised	0,04	0,07	-42,9
Vävel	0,08	0,08	0,0
Toornahad	1,65	1,13	+46,0

Sisseveetavaist toitaineist on näidanud suurimat hinnatõusu heeringad, suhkur ja sool. Heeringate sissevedu oli tänava juunis koguselt umbes 2 tn võrra suurem m. a. juuni sisseveost, kuid hinnad on tõusnud 36,8%. Suhkru, eriti soola, sissevedu oli juunis 1937 tunduvalt madalam eelmise aasta juunist, kuid me oleme pidanud tänava maksuma selle kauba eest märksa kõrgemat hinda. Tabelis toodud soola kg-hind on toodud ümmardatud arvudes, mis siiski täpsamalt arvutades annab 12,6%-st tõusu.

Toorainete hindadest on tõusnud kõige enam raua- ja terasehinnad. Kui 1936. a. juunis saadi osta neid materjale keskmiselt 13 s. kg., siis tänava keskmiselt 20 s. kg. Ka raua ja terase sissevedu ise oli tänava juunis umbes 70% suurem l. a. omast. Ka kütteained, kivisüsi ja koks on tänava hinnalt märksa kallimad kui mullu; tänava maksti tn kivisüsi ja koksi eest keskmiselt Kr. 20,22, seega üle 52% rohkem kui m. a. juunis.

Ka meie tekstiiltööstus-toorainete hinnad on tõusnud. Puuvillahind kallines tänava juunis võrreldes eelmise aastaga 16,8%, vill koguni 32,9% ning villane lõng 16,8%. Seevastu oli kunstiidlõnga ja -niidi hindade tõus üsna minimaalne, jäädes peagu stabiilsele tasemele. Ka tubakatööstus on pidanud tänava maksuma oma sisseveetava tooraine eest keskmiselt 9,7% kõrgemat hinda kui mullu. Samuti ka petrooleumi ja bensini, eriti aga toornahkade, hinnad osutasid tänava juunis võrreldes mullusega tõusu.

Ainult puuvillaride ja väetiste keskmised sisseveoväärtused olid juunis 1937 madalamad kui juunis 1936, kuna puhastamata väävlvi hind jäi muutmatuks.

Eeltoodud kaupade koguväärtus moodustab vaid umbes 30% meie sisseveo üldväärtusest; ülejäänud osa langeb reale keemiatööstustoorainetele ja valmiskaupadele, maitse- ja toitainetele, tootmismasinaile ja -aparatuuridele jne. Ka viimaste hinnad osutavad üldiselt tõusu võrreldes eelmise aasta juuniga. Võttes aluseks käesoleval juhul ainult ülaltoodud tabelis märgitud hinnad, millised peaksid olema enamvähem iseloomustavaid kogu sisseveetavate kaupade hindade tendentsile, võime öelda, et sisseveohinnad tõusid tänava juunis võrreldes eelmise aasta juuniga keskmiselt 16,4%.

Väljaveetavaist kaupadest osutas suurimat hinnatõusu metsamaterjal. Keskmise väljaveoväärtus tänava juunis võrreldes m. a. juuniga tõusis siin üle 70%. Metsamaterjalihinnad rahvusvahelisel metsaturul osutasid pidevat tõusu juba l. a. sügisest alates, kuid nüüd on jõutud enamvähem stabiilsele tasemele, milline on aga tunduvalt kõrgem mullusest. Eksporditud laudade ja plankude koguväärtus k. a. esimesel poolol oli kaks korda suurem l. a. esimesest pooldest. Tänavu väljaveetud laudade ja plankude koguväärtus moodustas umbes 8% esimese poolaasta üldväljaveo väärtusest.

Tähtsamate kaupade väljaveohinnad juunis 1936 ja juunis 1937 olid järgmised:

	Juuni 1937 Kr/kg	Juuni 1936 Kr/kg	Hinnatõus (+) või langus (-) juunis 1937 juu- ni 1936 = 100
Või	1,53	1,47	+ 4,1
Munad 1000 tk.	40,43	41,17	- 1,8
Kartul	0,04	0,05	-20,0
Peekon	1,23	1,28	- 3,9
Toornahad	2,93	2,22	+32,0
Laud ja plangud	0,08	0,05	+71,0
Vineer ja -toolipõhjajad	0,32	0,25	+28,0
Tselluloos	0,13	0,11	+18,2
Ajalöhe- ja trükipaber	0,21	0,20	+ 5,0
Lina	1,30	0,92	+41,3
Puuvilla lõng ja niit	2,55	2,46	+ 3,7
Puuvillariie	2,87	3,34	-14,1
Linane riie	2,06	2,05	+ 0,5
Džuutriie ja -kotid	0,54	0,61	-11,5
Tahvelklaas	0,19	0,17	+11,8
Bensiin	0,22	0,24	- 8,7
Põlevkiviõli	0,08	0,07	+ 7,0
Kunstsarv	2,24	2,24	0,0

Suurt tõusu osutas tänavu juunis ka linaekspordist saadud keskmine väärtus, nimelt 41,3%. Linaekspordist ise oli aga mitu korda väiksem kui m. a. juunis.

Vineeri ja vineertoolipõhjate keskmine väljaveoväärtused tõusid tänavu juunis võrreldes eelmise aastaga 28%, kusjuures ekspordist ise jäi enamvähem ühesuguseks. Seevastu oli tselluloosihind ja väljaveokogus juunis 1937 tunduvalt kõrgem eelmise aasta omast. Tselluloosist saadud keskmine väljaveoväärtus tõusis tänavu juunis üle 18%. Ka toornahkade hinnad näivad olevat välis-turgudel kõvenenud.

Või, milline üks moodustas juuni väljaveo üldväärtusest üle 25%, osutas võrdlemisi väikest hinnatõusu, eelmise aasta juuniga võrreldes vaid 4%. Ka puuvillalõng ja -niit — tähtsamaid tekstiiltootuse ekspordikaupu — näitasid vaid üsna väikest hinnakõvenemist — 3,7%. Tahvelklaasi ja põlevkiviõli väljaveost saadi tänavu juunis paremat hinda kui mullu; keskmine väljaveoväärtus tahvelklaasil tõusis 11,8% ning põlevkiviõlil 7,0%.

Rea teisist meie tähtsamaist väljaveo-

kaupadest saadi tänavu juunis tunduvalt madalamat hinda kui l. a. Näit., saadi munade väljaveost 1,8% vähem, kartulite ekspordist koguni 20,0%, peekoni väljaveost 3,9% vähem kui juunis 1936. a. Ka puuvillariide, džuutriide ja -kottide kui ka bensiini keskmine väljaveoväärtused olid tänavu juunis madalamad mullusest. Kunstsarv jäi aga muutmatule hinnatasemele.

Siinkäsitletud väljaveokaupade koguväärtus moodustab ümmarguselt 80% meie väljaveo üldväärtusest; ülejäänud osa langeb vähemtähtsatele toit- ja maitseaineile ning valmiskaupadele. Võttes aluseks käesoleval juhul siintoodud kaupade hinnad, millised kahtlemata iseloomustavad väljaveetavate kaupade hindade üldtendentsi, võime öelda, et väljaveohinnad on tänavu juunis võrreldes eelmise aasta juuniga tõusnud keskmiselt 9%.

Võrreldes sisse- ja väljaveohindu, peame nentima, et sisseveetavate kaupade hinnad on tõusnud rohkem kui meie ekspordisaaduste hinnad. Kahtlemata on see üleskerkinud pinge sisse- ja väljaveohindades mõjunud omaltpoolt kaasa meie väliskaubandusbilansi kujunemisele.

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Võihindade liikumine väliseturul toimus m. n. tõusvas suunas. Eesti võihinnaks noteeriti Manchesteris 117—119 š cwt, l. n. 115—117 š vastu. Taani võihind paranes Londonis 124 š-le cwt s. o. 2 š võrra cwt-lt, võrreldes eelmise nädala noteeringuga. Vastavalt välis-turuhindade liikumisele ja väljaveetud võikoguste vahekorra kujunemisele üksikute turgude järgi noteeriti meie ekspordivõihinnaks 159 s. kg franko saatejaam s. o. 2 s võrra kg-lt kõrgemalt kui l. n. Turutendentsi hinnati kindlaks.

Võituru seisundi kujunemine näib olevat üldiselt soodus. Euroopa karjamajanduslike mais näitab võitoodang juba sesoonsel vähenemist, mistõttu ka pakkumise kuhjumist ei näi karta olevat, küll aga kiirelt tõusvate

hindade korral võib nõudmine jääda tagasihoidlikumaks.

Võikaubanduse kujunemisest nähtub, et või sissevedu Inglisse oli k. a. juunis 966 494 cwt m. a. sama kuu 876 683 cwt vastu. Seega suurenes või sissevedu juunis 10% võrra, võrreldes e. a. juunis sisseveetud kogusega. Seejuures suurenes sissevedu impeeriumimaist 16% võrra, s. o. peamiselt Austraalia ja Uus-Meremaa või väljaveo suurenemise tõttu. Euroopa karjamajanduslikest maist ekspordisid Taani, Rootsi, Soome, Läti ja Eesti Inglisse juunis suuremaid koguseid kui m. a. samal kuul, kuna sissevedu Hollandist, N.S.V. Liidust ja Leedust vähenes. K. a. esimesel pooltel ulatus võlliimport Inglisse 4 851 065 cwt-le e. a. sama aja 4 902 991 cwt vastu, olles seega

väiksem kui 1936. a. esimesel poolel. Sejuures oli või sissevedu impeeriumimaist 8% madalam kui m. a. samal ajal, ning moodustas osatähtsusest sisseveetud võikogusest 55%, l. a. 60% vastu. Seega on tänavu ookeanitaguste maade võistlusvõime inglise võiturul näidanud nõrgenemist. Euroopa maist suurenes või sissevedu Inglisse k. a. esimesel poolel Taanist, Rootsi, Hollandist, Soome, Lätist ja Eestist.

Või sisseveo vähenemise ja üldise majandusliku seisundi paranemise jätkamise tõttu oli võihindade tase tänavu kõrgem kui m. a. Nii oli näit. Londonis k. a. esimesel poolel võihinna noteeringud järgmised (sulgudes l. a.): Uus-Meremaa 100 š cwt (94/-), Austraalia 99/6 š. d. cwt. (93/3) ja Taani 116/6 š. d. cwt (116/3). Eesti võihinna noteeringuks oli Manchesteris 105 š cwt l. a. sama aja 102 š vastu. Seega on võituru seisundi kujunemine tänavu olnud soodsam möödunud aastast.

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas.		1937. a. 1. I kuni 25. VII	1936. a. 1. I kuni 26. VII	1935. a. 1. I kuni 29. VII
	19. VII— 25. VII 1937	12. VII— 18. VII 1937			
VÕI (tonni) Butter (tons)	282,1	317,0	6180,4	5018,9	5577,3
Sellest:					
Saksa	88,4	76,1	2070,3	1985,7	1960,3
Inglisse . . .	193,7	240,9	3884,7	2980,2	3820,3
MUNAD (tuh. tk.) — Eggs (1000)	1566	1233	18321	21440	26213
Sellest:					
Inglisse . . .	806	153	2270	13291	18532
Saksa	1260	1080	15970	4282	3632
PEEKON (tonni) — Bacon (tons)	—	39,5	1111,2	1222,4	1280,3
LINA (tonni) Flax (tons)	—	10,2	4039,1	5805,8	4017,2
Sellest:					
Inglisse . . .	—	—	1576,4	2510,4	2859,2
Belgiasse . .	—	—	201,5	231,8	70,3
Soome	—	—	288,8	460,8	134,9
Saksa	—	—	1256,5	957,0	841,1
Prantsusse . .	—	10,2	532,3	1511,4	10,8

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul püsib kõvenemistendents. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering Londonis kõvenes 4 š võrra tsentnerilt tõustes 94 š-le tsmtn. Kahe nädala jooksul kõvenesid peekonihinnad 10 š võrra tsentnerilt ehk 12%.

Hinnatõus oli tingitud peekoni puudusest turul. Ladu seisud on kõik mittedud. Kanadast vähenesid peekoni nädala saadetised ligi 30%. Peekonikaubandusringkonnad on esitamast palve et peekonikvootet ajutiselt vastavalt suurendataks.

Kindel tendents Inglise peekoniturul võimaldas ka meie noteeringut hoida endisel

tasemel. K. n. maksavad eksporttapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

Tapakaalud:	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg	96	91	85	
55,5—59 "	91	87	81	Sise-
72,5—75 "	91	87	81	turn-
75,5—80 "	87	83	80	hinnad

M. n. tapeti eksporttapamajades 662 siga 793 sea vastu e. n. NSVL-u saadeti l. n. 141 siga.

Elussigade väljamaksuhind on endiselt 65 s. eluskaalu kg-lt ja kaalu alamääraks 105 kg.

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

M. n. kujunes veiste pakkumine kesksuvised aja kohta keskmiseks. Kuumade ilmade tõttu nõrgenes aga nõudmine lihale, mis tõi paratamatult kaasa ka hindade languse.

Suurmüügil maksus liha sõltuvalt sortidest järgmiselt:

Suurte pullide liha, rammusail 47—48 s., ning keskmisil 45—47 s. kg.

Väiksematel pullidel — rammusail 43—45 s., keskmisil 40—43 s. ning lahjadel 35—40 s. kg.

Lehmaliha nuumatulil 47—50 s., keskmisil 35—40 s. ja lahjadel 30—35 s. kg.

Mullikalaha — rammusail 43—45 s., keskmisil 40—43 s. ja lahjadel 35—40 s. kg.

Veiseid lihakaalu alusel müües kus nahk ja pudemed jäävad ostjale, tuleb eeltoodud liha kg hinnale naha ja pudemetete arvel arvata juurde pullidel 8—10 s. ja lehmadel 10—12 s.

Eluskaalu alusel maksusid: suured pullid (eluskaal üle 500 kg) 28—30 s., väiksemad

pullid ja mullikad 24—28 s. ja lehmad 14—22—30 s. piires kg.

Vasikate pakkumine keskmine. Nõudmine keskmine. Tapetud vasikaist maksti e. n. hindu. Nii maksus tapetud kaup ühes nahaga: rammusad 65—75 s., keskmised 50—60 s. ja lahjad 45—50 s. kg. Elusvasikate hinnad 28—40—45 s. kg. Tendents kindel.

Lammaste pakkumine keskmine. Nõudmine keskmine. Tapetud lambad nahata ja pudemeteta maksusid: rammusad 55—60 s. ja keskmised 50—55 s. kg. Eksportlambaliha noteeriti lihaheaduse järgiendiselt 80—85 s. kg. Eluskaalu alusel franko saatejaam 37—39 s. kg.

Sigade pakkumine suurenes. Nõudmine keskmine. Hinnad mis e. n. õige tunduval

määral kõvenesid nõrgenesid taas enamvähem endisele tasemele. Nädala keskmiselt maksusid tapetud sead järgmiselt: noored ja peekonkaalulised 85—89 s., lihasead 85—88 s. ja suuremad rasvasead 84—86 s. kg. Elussead maksusid 65—67 s. kg.

Hinnad teiste linnade turgudel (Snt kg).

	Sealiha	Veiseliha	Vasikalaha	Lambaliha
Tartu	85—95	38—60	40—50	55—65
Pärnu	85—105	55—70	50—55	60—65
Valga	90—100	50—60	33—38	55—60
Võru	85—95	45—50	35—40	50—60

Nahkade hinnad: Veisenahad toorelt 85 s. kg. Vasikanahad 5,75—6,00 kr. tk. ning suuremad kaalus üle 3,5 kg, ühe kg hind Kr. 1,70. Lambanahad 2,50—4,00 kr. tk., sõltuvalt villast. Hobusenahad 12—15 kr. tk.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunaturuseisund muutus m. n. nõrgemaks kui see oli e. n., kuna hindade tõusu tõttu on tarvitamine läinud tagasi ning pakkumine on küllalt suur. Selle tagajärjel võis panna tähele Inglises importmunade hinna langust.

Saksas on märgata puudust kanamunadest, kuna sisemaatoodang näitab edasi vähene-mist. Seetõttu on tõenäone, et munade sissevedu Saksa suureneb, mis maailmaturu munahindadele mõjub tõstvalt.

Vastavalt välisturuseisundi kujunemisele noteeriti meie eksportmunade hinnaks 80 s kg franko kogumispunkt e. n. 90 s vastu. Vastavalt noteeritud hinnale maksab „Munaksport“ eksportmunadest tootjale: 60 gr raskusist munadest 52,5 s kümme ehk 10,5 s paar, 50—60 gr raskusist munadest 45,0 s kümme ehk 9 s paar.

Siseturumunahinnaks noteeriti üle 50 gr raskustel munadel 42,5 s kümme ehk 8,5 s paar ja alla 50 gr raskustel — 37,5 s kümme ehk 7,5 s paar.

Kanamunade sissevedu Inglisse oli k. a. juunis 2 174 637 s sada (120 tk), e. a. sama kuu 2 141 222 s s vastu, suurenedes seega 2% võrra. K. a. esimesel poolel ulatub sisseveetud munakogus 11 530 561 s s, s. o. pisut väiksemaks kui see oli e. a. samal ajal.

Üksikute maade munakaubandusest nähtub, et munade sissevedu Inglisse on suurenda-

nud k. a. esimesel poolel eriti Taani s. o. 40% ja Hollandi (13%) võrra. Teistest maadest on suurendanud sissevedu Soome, Rootsi, Läti, Jugoslaavia ja mõned teised väiksema tähtsusega maad.

K. a. esimesel poolel oli Inglises munahinna keskmine tase l. a. tasemel. Jaanuaris, veebruaris, aprillis ja mais oli munahind madalam, kuid märtsis ja juunis kõrgem kui l. a. samadel kuudel.

Kanamunade sissevedu Saksa on näidanud tänavu tunduvalt tõusu. Nii oli k. a. juunis munade sissevedu Saksa 111,7 milj. tk, e. a. sama kuu 53,1 milj. tk vastu, suurenedes seega üle kahe korra. K. a. esimesel poolel suurenes munade sissevedu 701,2 milj. tk-le, l. a. sama aja 422,4 milj. tk vastu. Seega on tänavu k. a. esimesel poolel kanamunade sissevedu Saksa suurenenud 66% võrra. Sellest nähtub, et Saksa omamaa munatoodangu areng ei suuda ikkagi rahuldada oma tarvitust.

M. n. maksusid kanamunad siseturul s paar:

Tallinnas	10—12 s. paar
Tartus	10—12 „ „
Viljandis	11—12 „ „
Pärnus	10—13 „ „
Rakveres	9—10 „ „
Valgas	8—10 „ „
Kuressaares	7—10 „ „
Võrus	8—10 „ „

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahindade noteerimiskomisjon noteeris 26. juulil s. a. Tallinna kohta piimahindadeks: I valiku rööskpiim lahtistes nõudes müügil piimakauplustele 11 s. l. ja müügil piimatööstustele 10 s. l. II valiku rööskpiim lahtistes nõudes müügil piimakauplustele 9—10 s. l. ja müügil piimatööstustele 8—9 senti liiter.

Vihmaste ilmade tõttu on nõudmine piima järgi jäänud tagasihoidlikumaks. Ka annab selleks põhjust väga mitmesuguste liikidega küllastunud odav marjaturg. See on tavaline igal suvel, et marjaturu kõrgemal hooajal, samuti ka kevadpoole suvel kui tuleb müügile odavaid kalu, piima järgi nõudmine tagasi läheb. Erandi sellest teevad väga palavad ilmad, mil jahe piim nii rööksana kui ka hapendatult on kosutav. Seda eriti tänava suvel, mil on kehtimisel jäämäärus, mille nõudel piim hoitakse kauplustes jahedalt.

Möödunud nädalal osas piimakauplustes maksti II valiku rööskpiima eest 9 senti liitrist talupidajale. Need kauplused müüvad piima 11 senti liiter. Paremad

kauplused maksavad aga endiselt 10 senti liitrist. „Võiekspordi“ keskmeierei annab kauplustele II valiku rööskpiima 10 sendiga liiter.

Võihind on viimastel nädalatel tublisti tõusnud. Nii oli viimane noteering 159 senti kg, seega 14 s. üle kindlustatud hinna, mis suguse võihinna juures kevadel ja suvel Tallinnas II valiku piim noteeriti 10 s. l. Nüüd on võihind piimale arvestades üle ½ sendi piima liitrit tõusnud, kuid tegelikult piim ise müües kipub hinnalt alanema, mis ei ole loomulik.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	14—17	—	13—14	11—12
Tartu	14—15	11—12	—	8—10
Viljandi	13	—	—	9—10
Pärnu	16	11	—	10
Rakvere	13	—	—	9
Valga	14	—	—	9
Kuressaare	—	—	—	8—9
Võru	—	—	—	10
Paide	—	—	—	9
Paldiski	—	—	—	8

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Viimaseil nädalal teraviljahinnad näitasid järjest tõusu. Eelviimasel nädalal saavutati kõrgseis ja hinnad näitavad juba langust. M. n. maailmaturgudel ilmnes hinnalangus tähtsamate leivaviljade juures.

Rukkihind näitas langust Hamburgis ja Chicagos, kuna Winnipegis hinnad tõusid. Hamburgis langes nädala keskmiselt rukkihind eelmise nädala 19.67 kr per kv 19.50 kr-le, Chicago 13.50 kr-lt 13.25 kr-le, kuna Winnipegis tõusis 21.43 kr-lt 21.75 kr-le. Winnipegis püsib rukkihind ikka veel kõrgemal nisuhinnast.

Nisuhind näitas m. n. kõikjal langust. Chicagos oli nädala keskmine noteering 16.20 kr kv eelmise nädala 16.66 kr vastu. Winnipegis 19.40 kr e. n. 19.95 kr vastu. Hamburgis 22.14 kr e. n. 22.40 kr vastu ja Liverpoolis 19.19 kr e. n. 19.89 kr vastu.

Väljavaated teraviljaturu kujunemisele olevat ka edaspidiseks soodsad. Euroopas on te-

raviljade seisund väga mitmekesine. On maid hea ja ka halva saagilootusega. Euroopa peamisest teraviljakasvatusteraajoonis Doonau maal on seisund rahuldav. Rumeenias on nisu saagiväljavaated head ja loodetakse pool kogusaagist ekspordida. Saaki arvatakse tõusvat 350 000 vagunile e. a. 300 000 vaguni vastu. Tänavusest saagist loodetakse ekspordida 175 000 vagunit.

Ungaris on praegu nisupeks käimas ja saak rahuldav, kvaliteedilt hea. Ungari nisu on praegu liikumas kõigil mööduandvaid Euroopa ostuturgudel. Austrias on saagilootused paranenud ja seepärast on Austria ostud Ungarist väga väikeseks jäänud.

Poolas käesoleva aasta saak on pisut nõrgem kui keskmine. Et kindlustada põllumeestele viljahindasid hakkab ka Poola valitsus vilja ostma kokku käesoleval sügisel ja korraldama riiklikult teravilja väljavedu.

Kanada saak kujuneb väikeseks, nagu teatasime varemalt, kuid P.-Am. ühendriiges.

loodetakse tänava head saaki ja see katab maailmaturul Kanada puudujäägi. P.-Am. Ühendriiges loodetakse ainult talinisult suuremat saaki kui m. a. saadi kokku sui- ja talinisult. Juhul, kui valitsus ei osta kokku nisu võib praeguste väljavaadete järgi P.-Am. Ühendriikide väljaveo loodetavat kogust arvata 150—200 milj. buš. s. o. 4—5,5 milj. tn.

Argentinas kaebati väheste sademete üle, kuid viimaste teadete järgi on niiskusolud paranenud ja sellega kaasas ka saagilootused.

Söödaviiljadest maisihind liikus enamvähem rööbiti nisu- ja rukkihinnaga. M. n. Chicagos maisihind langes 18.20 kr-it per kv 16.58 kr-le s. o. 9%. Kaera- ja odrahinnad olid peagu muutmatud. Kaerahinna juures võiks siiski märkida nõrgenemistendentsi.

Sisemaa linnade turgudel tuli ilmsiks vähemaid hinnakõikumisi peale Võru, kus teravilja ja jahu toodi vähe turule. Võrus näitasid ka seetõttu hinnad tõusu. Teistel sisemaa linnade turgudel olid hinnamuutused väikesed.

Väikemüügi hinnad s. kg.

	Tallinnas	Tartus	Viljandis	Pärnus	Rakveres	Valgas	Võrus	Kuressaares
Rukis	18—21	15—16*	15,5—16*	16	15—15,5*	15—16	—	17—18
Nisu	27—28	23—25*	23—24*	22	22—23*	23	—	23
Oder	20—23	15—16,5*	16*	20	12—13*	17—19	26	17
Kaer	16—18	14—15,3	16*	17	13—13,5*	16	24	—
Rukkijahu	19—22	16—17	17,5—18*	18	17,5—18	17	26	19
Sepkujahu	30—35	28—30*	28—30*	30	30	30	—	25—27

*)Hinnad kauplustes.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Marjaturgu valitsevad praegu kirsid ja vaarikas. Nende mõlemate marjalüükide saak oli sel aastal küllalt hea ja seepärast on ka kauba pakkumine võrdlemisi suur. Kirsse müüdi juba 70—80 snt kg Tallinnas ja kõrgeimaks hinnaks oli neil 90 snt kg; murelite hind kõikus kogunisti 35—45 s ümber kg.

Vaarikaid müüdi Tallinna turul 35—40 s kg, musti sõstraid 30—40 s kg, valgeid sõstraid 23—25 s kg, punaseid sõstraid 15 s kg, tikreid 20—40 s kg ja mustikaid 30—35 s kg. M. n. keskel ilmusid turule ka juba esimesed õunad. Need olid veel toored, aga siiski maksti neist 25—30 s kg-st.

Köögiviljaturul langesid tunduvalt kurkide ja sibulate hinnad. Petseri kurke müüdi Tallinna turul juba 40—50 s sada.

Sibula kg-st maksti ainult 20 s ja rohelise sibula kg-st 25 s. Teiste köögiviljade üksikmüügihind oli Tallinna turul järgmine:

tomat	100—120 snt kg
türgiuba	80 " "
porgand	5 " kimp
hernekaunad	25—30 " kg
kapsad	10 " "
hilkapsad	10—30 " pea
kaalikad	20 " kg

Paari nädala pärast on loota juba õunte ekspordi algust, kuna sel aastal valmivad õu-

nad paari nädala võrra varem kui möödunud aastal. Soome on lubatud meilt viia sel aastal 240 tonni õunu. Neist augustis 40 tn, sept. 40 tn, okt. 70 tn, ja novembris 90 tn.

K. a. I poolel veeti meilt välja aedsaadusi järgmiselt:

Kurke, soolatud ja marin.	80 284 kg	29 214 kr väärt.
sigureid, kuivatatud	248 150 "	41 609 " "
jõhvikaid	4 494 "	1 519 " "
sibulaid	2 100 "	420 " "

Sama I aasta poolel toodi meile sisse:

tomatipüreed	5 498 "	2 109 " "
õunu, värsked	37 554 "	20 470 " "
õunu ja pirne	22 490 "	15 007 " "
pirne, värsked	153 571 "	91 187 " "
apelsine ja mandariine	1 571 899 "	490 214 " "
sidruneid	201 072 "	65 828 " "
viinamarju, värsked	64 636 "	55 019 " "
banaane	72 902 "	64 525 " "
ananaase, värsked	5 656 "	4 045 " "
ploome, värsked	1 455 "	1 227 " "
virsikuid	288 "	375 " "
puuvilja ern.	2 310 "	1 060 " "
õunu, kuivatatud	408 "	260 " "
ploome, kuivatatud	23 939 "	15 220 " "
rosinaid ja korinte	77 619 "	44 522 " "
suuri rosinaid	392 "	216 " "
viigimarju, kuivatatud	1 255 "	826 " "
datleid	176 "	190 " "
k. puuvilja ern.	10 744 "	7 968 " "

KALATURG. — FISH MARKET.

L. n. kalakauba väljavedu, võrreldes eelmisega, näitas tõusu. Nädala kestel veeti välja kala ja kalakonserve 25 750 kg, sellest angerjat 17 100 kg, koha 4500 kg, haug 2750 kg, iherust 200 kg ja kalakonserve 1200 kg.

Angerjas läks Saksa eluskalana 12 700 kg ja värskekalana jääpankendis 4400 kg.

Juulis eksporditi peamiselt paigaangerjat millest maksti rannikul 100—125 s kg.

Koha eksporditi Rootsi 3100 kg Tšehhoslovakkiasse 1300 kg ja Austriasse 100 kg. Haugi — Rootsi 2500 kg, Tšehhoslovakkiasse 250 kg.

Kalakonservid — Rootsi.

Siseturu kalakaubanduses valitseb endiselt vaikne tegevus. Tavalisi ja nõuetavaid kalasorte (latik, vimma, haug) müügil vähe; samuti vähe tuli turule lõhet ja iherust. Parima kvaliteediga kala hind on võrdlemisi kõrge kuna nõrgema kvaliteediga värskekala ostudes on tarvitaja tagasihoidlik.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad s kg.

	Tallinn 24. VII	Tartu 24. VII	Narva 23. VII
Lõhi, värske . . .	250—324	—	—
Iherus, värske . . .	120—200	—	—
Angerjas, värske . . .	100—180	120	—
Koha, värske . . .	80—150	90—110	100—120
Siig, värske . . .	80—120	—	—
Haug, värske . . .	45—80	30—40	35
Latikas, värske . . .	—	15—45	—
Ahven, värske . . .	15—35	8—25	25—35
Särg, värske . . .	—	10—15	5—6
Linask, värske . . .	25—45	—	—
Räim, värske . . .	8—18	—	20
Räim (peen) . . .	5—8	—	—
Kilü, värske . . .	25—30	—	—
Tursk, värske . . .	10—12	—	—
Lest, värske . . .	12—20	—	—
Vähid (etus) . . .	7—12 s tk.	—	—

Räimekaubandus. Ainult Tallinna lahes ja sellest veidi idapoole areneb enam-vähem rahuldav räimepüük. Teistes püügipäikes on räimesaak kehv.

Tallinna kalasadama kaudu tuli l. n. räimi ca 26 000 kg, milline kogus on veidi suurem eelmisest nädalast. Suurenenud toodang omakorda mõjus nädala lõpul hinna langusele. Nädala esimestel päevadel püüdis Tallinna turul räimehind 15—25 s kg, laupäeval aga pakuti räimi 8—10 s kg. Võrdlemisi suurel kogusel oli müügil ka peenräimi, milliste hind ainult 3—5 s kg. Kalarannas maksti peenräimest ainult 1—2 s kg. L. n. suurenes ka kilusaak. Kalaranna kaudu tuli müügile kilu ca 5000 kg, millest osa läks kalatööstusse. Kalasadamas maksti parima kvaliteediga kilust 17—26 s kg, turul müüdi neid 25—35 s kg. Kilu segatud peenräimega 10—20 s kg.

Et viimasel ajal püsib kiluhind võrdlemisi rahuldavana, siis on kalurid tarvituselevõtnud suuremal arvul kiluvörke, kuid kahjuks, meie rannikvetesse tulnud kiluparvedes leidub õige suur protsent peenräimi, milliste väljasortimine praegusel soojal ajal võtab aega ja mõjub kauba kvaliteedile. Toob kalur aga segatult kilu müügile on kauba hind võrdlemisi madal.

Ka Narva turul on värskeid räimi müügil vähe — hind 20 s kg. Räimed on Türsamäe rannikvetest, sest Narva-Jõesuu räimesaak ei suuda rahuldada kohaliste turgude nõudeid.

Lestasaak areneb endiselt rahuldavalt. Müügil leidub lesti nii lähematest rannikvetest kui ka Hiiumadala toodangust. Tallinna kalasadama kaudu tuli müügile ca 8000 kg, peale selle väiksemad saadetised maalt.

Kalasadamas maksti kohalistest lestadest 15—22 s kg, Hiiu lestast 10—13 s kg. Turul vastavalt 30—35 s kg ja 15—20 s kg.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

LEEDU. Või ja munade väljavedu Leedust k. a. I-sel poolaastal.

Lithuanian Butter and Egg Imports for Current Half Year.

Tänavu esimesel poolaastal on Leedust eksporditud võid (tonnides):

	1937		1936	
	jaan.-juunini	63,54%	jaan.-juunini	77,71%
Inglise	3 262,8	63,54%	3 902,0	77,71%
Saksa	708,6	13,80 "	2,8	0,05 "
Läh. Idasse	687,0	13,41 "	528,5	10,53 "
Šveitsi	155,1	3,02 "	128,4	2,56 "
P.-Aafrikasse	141,1	2,74 "	91,0	1,82 "
Belgiasse	53,5	1,04 "	183,1	3,65 "
Tšehhoslovakkiasse	77,0	1,50 "	43,7	0,87 "
Mujale	49,5	0,95 "	141,8	2,81 "
Kokku: 5 134,4	100		5 021,3	100

Võrreldes läinud aasta esimese poolega, on tänavu võieksport suurenenud 2,3%, samuti on paranenud või kvaliteet.

Mune on tänavu esimesel poolaastal eksporditud 51 145 560 tk. 48 503 880 tk. vastu läinud aastal samal ajal, nii on munade eksport tänavu suurenenud 5,5%.

Üksikul kuul on mune eksporditud:

	1937	1936
jaanuaris	1.384.560 tk.	1.343.880 tk.
veebuaris	770.400 "	1.815.120 "
märtsis	1.723.320 "	4.435.560 "
aprillis	15.541.560 "	14.984.640 "
mais	20.737.440 "	16.729.560 "
juunis	10.988.280 "	9.195.120 "

Nagu näeme, oli tänavu aasta algul munade eksport tunduvalt väiksem kui läinud aastal ja ainult aprillist hakkas see suurenema, sest ebasoodsa talve tõttu hakkas munatoodangu hooaeg umbes kuu hiljem.

Üksikute riikide järgi oli munade eksport järgmine:

	1937	1936
Inglise	36.532.800 tk. 71,4%	41.968.800 tk. 86,5%
Saksa	9.962.640 " 19,5 "	19.080 " —
Tšehhoslov.	4.110.120 " 8,0 "	5.296.680 " 10,9 "
Šveitsi	540.000 " 1,1 "	1.058.400 " 2,2 "
Mujale	—	160.920 " 0,4 "

Võrreldes läinud aastaga on tänavu munade eksport vähenenud Inglisse, Tšehhoslovakkiasse ja Šveitsi, mis on sündinud Saksa turu arvel. Tšehhoslovakkia ja Šveitsi turg ei olnud tänavu Leedule soodsad, sest pikeemat aega saadi seal madalamat hinda kui Inglises. Tšehhoslovakkia turuga olla üldse

halvem, sest seal sünnib munade ost peamiselt mais ja juunis, nii on sügisel suurem munade väljavedu sinna raskem. Kuid Šveitsi maksvat harilikult sügisel paremat hinda. Saksa turul saadud hinnad olid soodsad ning munade eksport sinna arenes normaalselt.

Hiljutisel jutuaJamisel tähendas „Pieno-centrase“ esimees J. Glemža, et tähtsamaks turuks Leedu võile ja munadele jääb ka tulevikus Inglise, kus Leedu seisukord paranevat püsivalt. Aastat kolm tagasi olnud Taani ja Leedu või hinnavahe Inglise turul 20—30 šillingit cwt eest, nüüd aga olevat hinnavahe ainult mõned šillingid.

Muidugi püütakse Inglise turu kõrval kasustada ka teisi turge. Juba tänavu on suurendatud võieksporti Lähed. Aafrikasse, samuti jätkatakse tähelepanu ka Lähed. Idale, kus leedu või olevat juba hästi tuntud. Tänavu tehakse katseid võieksportimisega ka Jaapanisse. Leedu kavatseb oma võieksporti tõsta 1940. a. 27 milj. kg-ni, mis olla täiesti võimalik mõningate pingutuste juures. Ka munade toodangut tulevat tõsta ja kokkuostu arendada, et lähemas tulevikus munade eksport võiks tõusta 200 milj. tükinii aastas.

Kuna paljud piimaihised, olles paremates rajoonides ja oma sisseseaded juba amortiseerinud, maksid tekkinud puhaskasust piimatoojaile-liikmeile preemiad, siis olid viimased paremas seisukorras, võrreldes teiste piimatoojatega. Et tasakaalustada piimahinda kogu riigis, otsustas Valitsus 1-st juulist s. a. 88-le majanduslikult tugevamale piimaihisele vähendada või eest makstavat hinda 20 cendi võrra kg-st. 102-le piimaihisele, kellel rohkem võlgasid ja asuvad ebasoodsates tingimustes, makstakse endist hinda, s. o. I s. või kg-st 3 litti ja II s. — 2,85 litti. Siinjuures peavad kõik piimaihised maksma piimatoojaile ühesugust hinda, nagu see varemalt oli määratud kindlaks, s. o. mitte alla 2,5 cendi ühe rasva-protsendi pealt; piimaihiste liikmetele võib

maksta kuni 0,2 centi ühe rasvaprotsendi eest rohkem, võrreldes piimatoojate-mitte-iikmetega. Iseseisvatele koorelahutuspunk-

tidele peavad piimäihisused maksma kuni 0,3 centi rohkem, s.o. kuni 2,8 centi ühe rasvaprotsendi pealt.

Riigi sissetulekud Leedus lina kontrollist.

State Revenue from Flax Control in Lithuania.

Ühenduses linamajanduse arendamisega on põllumeeste tulud Leedus linast 20—25 milj. litti. Valitsuse toetusel ehitatakse modernsed linaümbertöötamise abinõud. Peale lina kontrolli sisseseadmist on Leedu lina väärtus rahvusvahelisel turul tunduvalt tõusnud. Lina eksportijad maksavad iga

väljaveetud lina kg. eest 3 centi ja taku kg. eest 2 centi kontrollmaksu. Läänud aastal eksporditi 13 530 tn-ni lina ja 6355 tn-ni takke, kusjuures kontrollmaksu saadi 503 000 litti. Kuna tänavu on näha ette suurimat linaekspordi, siis loodetakse saada ka rohkem tulusid kontrollist.

AUSTRALIA. Mitmesuguste kaupade turustamine Austraalias.

Marketing of Miscellaneous Merchandise in Australia.

Kunstsarv. Austraalias töötab ka oma kunstsarvetööstus. Kuna tema saaduste kvaliteet on olnud senini madal, on turgu ka välismaisel kunstsarvel. Austraalia 1935/36. a. väliskaubandusstatistikas on kunstsarve sisseveo summana näidatud £ 25 205, millest Inglise £ 10 635, Saksa £ 12 038, Eesti £ 1 716. On väljaveateid turustada eesti kunstsarve Austraalias rohkem. Raskusi võivad tulla edaspidi, kui osa tööstust suudab tõsta saaduste kvaliteeti ning suruda läbi tolli välismaisele kaubale.

Kunstsarvest esemete alal on kõvaks võistlejaks Jaapan. Sellest hoolimata võiks Austraalias leida teatud turgu ka eesti artiklile.

Klaas. Austraalia 1935/36. a. sissevedu: tahvelklaas £ 45 455, sellest Inglise £12 525, Belgia £ 31 551, Tšehhoslovakkia £ 1 053. Kuna Austraalia kaitseb oma klaasitööstust, teostub klaasi sissevedu kvoote alusel antavate lubadega. Olles suurimaid austraalia saaduste tarvitajaid saab Belgia sel alal ka edaspidi arvatavasti soodustusi. Kui osutub edaspidi võimalikuks müüa Austraaliast otse Eestisse mõnda austraalia saadust, näit., villa, oleks lootust saada ka luba klaasi sisseveoks.

Kristallklaas. Austraalias on kristallil olnud senini head turgu. Turul on Austraalias tavaline, keskmist liiki kaup, tavalisi

ristliikeline. Kuna Eestis on sel alal tekkimas tööstusi ning kristallihinnas etendab suurt osa töötasu, võiks oletada teatud väljaveateid.

Tuletikud. Kuna Austraalia tarvitust kaetakse oma maa saadustega, on sissevedu väga piiratud.

Põlevkiviõli. Austraalia on suur õlitarvitaja. Arvatavasti leiduks Austraalias turgu ka mõnele põlevkiviõlisordile. Praegu on Austraalias asutamisel oma tööstus kohalikust põlevkivist õliajamiseks. See põlevkivi on õlide sisalduse poolest äärmiselt rikas.

Telefoniaparaadid ja seadlised. Sel alal on väljaveateid, kuid nende selgitamine on võimalik vaid vastavate äriühendustega.

Käsitöö. Käsitöö alal võiksid tulla arvesse talisporditarbed, sest teatud kuul arendatakse seda sporti Austraalia mägestikus. Ka villasel sallidel võiks oletada teatud minekut, kui neid suudetakse kohandada kohalikele nõudeile, sest talv Austraalia lõuna osas on küllalt jahe ning ruumid kütmata. Võib olla õnnestuks müüa ka nahktöid, väljaõmbusi jne. Kuna Austraalia turg on kooramatud üle igasugu odava kaubaga, võiks käsitööde ostjaks olla vaid piiratud rikkam rahvakihit.

PRANTSUSE.

Prantsuse kontingendid eesti saadustele.

French Import Quotas for Estonian Products.

Prantsuses määrati 1937. a. kolmandaks trimestriks Eestile järgmised kontingendid: lihasaadused 10 kv., vorstitööstussaadused

5 kv., munad 25 kv., kondenspiim suhkruta 15 kv., juust 100 kv., haugid, karpkalad, linaskid, angerjad 75 kv.